

1. Считате ли, че сегашното устройство и структура на Висшия съдебен съвет гарантират осъществяването на възложените на този орган от КРБ и ЗСВ функции.

Намирам, че подготовяните в периода 2014г.-2015г. първоначални изменения на Конституцията и ЗСВ бяха значително по-сполучливи, от реализираните в последствие. Освен това те представляваха едно монолитно цяло, което беше консултирано с голяма част от магистратската общност в страната. Неосъщественият се първоначален проект за изменение на посочените актове имаше за цел да проведе радикална и необратима реформа в съдебната система, чията крайна цел бе възстановяване на независимостта ѝ, въвеждане на реално самоуправление на магистратите и закрепване на мерки за контрол върху всички звена явяващи се част от системата. За съжаление обаче в последствие, върху този проект се извършиха значителни промени, които придадоха на измененията параден, а не реален характер, като понастоящем действащата нормативна база поражда множество неясноти и противоречия, доказателство за които са наличието на водени дела в КС и осъществените впоследствие от настоящия ВСС противоречиви практики, както по избор на адм. ръководители така и при провеждане на конкурси за кариерно израстване. Считам, че е нужно да се търси съгласие за промяна на начина на попълване на парламентарната квота на ВСС, като това следва да става не с кадри издигнати от отделни политически партии, тъй като това поставя под съмнение деполитизирането на предложените лица, а като се излъчват определен брой кандидатури от магистратите и се предостави възможност на парламента да избира членове от своята квота измежду тези лица. Изключително важно е да се създадат условия за отпадане на всякакви съмнения в деполитизирането на членовете на ВСС. Считам, че към настоящия етап е налице силен натиск за политическо влияние върху системата без да се осъзнава, че всеки процес е двупосочен и неминуемо в един момент това ще доведе и до обратното движение, а именно за опити за нерегламентирано въздействие от страна на съдебната система върху политическата. Може да се мисли и по въпроса за поставяне на Прокуратурата извън съдебната система, като самостоятелна структура еднакво отдалечена от съдебната, законодателната и изпълнителната власти например при назначаван от президента за срок от пет години главен прокурор, без право на повторен мандат. Освен това считам, че е нужно да се постави и реши въпроса с продължителността на мандатите на главния прокурор и председателите на двете върховни съдилища като цяло.

2. Какво е становището Ви относно дейността на досегашния състав на ВСС в неговия мандат в следните области:

-защита на независимостта на съдебната власт и на нейния авторитет;

За съжаление настоящия ВСС с малки изключения в началото на мандата си, трайно и възходящо демонстрираше неспособност, а на моменти и нежелание да гарантира и защитава независимостта на съдебната система. Бяхме свидетели на множество събития, които недвусмислено говорят за връзки на отделни членове на Съвета със среди, които не следва да имат намеса в съдебната система. Реакциите на Съвета от началото на мандата му срещу опити на представители на политическите среди да извличат лична изгода от атаки срещу съдебната система бяха вяли и неубедителни, като с времето изцяло престанаха да се появяват в

общественото пространство. Най-простият факт в тази насока е, че дори и до момента ВСС не е изготвил доклад за опитите за осъществяване на натиск върху магистратите съгласно чл.30, ал.1, т.12 от ЗСВ. Прави впечатление, че до сега ВСС не е възлагал на ДАНС да извърши примерно проверка за въздействието на тайни неформални организации върху работата на съдебната система и за степента им на проникване в нея.

-осигуряване на прозрачно и предвидимо кадрово развитие на съдиите;

По този въпрос считам, че липсва какъвто и да било напредък, като примери за действия пораждащи недоверие са извършените множество противоречиви назначения веднъж при зачитане на настъпили в хода на конкурсна процедура нови обстоятелства, а след това при сходни казуси при незачитане на тези обстоятелства. Именно множеството подобни примери бяха причината конкурсите за кариерно израстване да се провеждат от комисии стоящи извън ВСС, но практиката доказва, че дори и тогава ВСС в определени случаи действаше в противоречие на закона. Считам, че нововъведения ред за провеждане на конкурсите няма да промени ситуацията, която допълнително се усложнява с разпоредбата на чл.193, ал.6 от ЗСВ, който по косвен начин връща в ръцете на преките административни ръководители и ВСС възможността да влияят на кариерното израстване на магистратите чрез процедурни прийоми, примерно като бавят заемането на определено място или като бавят провеждането на конкурси.

-избор на председатели на съдилища техни заместници;

За съжаление това е може би най-последователната политика на безпринципност в работата на този ВСС, като дори и при провежданите избори на административни ръководители след приемането на последните изменения се наблюдава трайно несъобразяване с принципа за административни ръководители да бъдат избирани издигнатите от колектива магистрати и едва ако няма такива, тогава да се назначават външни лица. Мощен тласък в укрепването на тази порочна практика даде противоречащия на всяка логика пар. 205 от ПЗР от 2016г. Фактът на концентрация на случаи на несъобразяване със закона при назначаване на административни ръководители сочи, че все още тази длъжност създава възможност за умишлена злоупотреба с нея, иначе нямаше да има толкова голям интерес точно кой магистрат ще бъде назначен за административен ръководител.

- дисциплинарна отговорност на съдиите;

За да може да се осъществява нормална политика на търсене на дисциплинарна отговорност на съдиите са необходими единни критерии за търсене на такава, а те липсват към момента в практиката на ВСС. Липсата на разработени единни критерии за търсене на дисциплинарна отговорност създава предпоставки при еднакви или сходни случаи да се стига до ангажиране дисциплинарната отговорност на магистратите в различна степен или въобще да не се търси такава, което създава съмнения за субективизъм при налагането на дисциплинарни наказания и оказва изключително демотивиращо въздействие върху съдийската общност, като освен това всява страх и несигурност в нея.

-превенция на корупцията в органите на съдебната власт;

Лично на мен не ми е известно да е проведена реално някаква политика в тази насока. ВСС до момента не е изготвял обобщаващи доклади по постъпили жалби

за корупция, а такива са нужни за да могат да се отстранят предпоставките създали съмнения за корупционни практики.

- обезпечаване на условията на работа на съдиите и на техните осигурителни и трудови права;

Бяха проведени спорадични, бавни и колебливи действия по решаване на битовите проблеми на отделни съдилища, като осезаемо се чувства липсата на цялостна политика и ангажираност на ВСС в тази насока.

- реформа на съдебната карта;

Предприеха се действия за подготовка провеждането на реформа на съдебната карта, като съществена част от тях е СИНС. За съжаление тази система към момента все още страда от недостатъци, част от причините за които са не достатъчната разяснителна кампания по места за значимостта на подаваната от магистратите информация при първоначалното определяне на критериите за натовареност по кодове, а от друга страна на отделни места се наблюдаваха действия от определени административни ръководители, които могат да се възприемат като опити за саботаж на работата на СИНС примерно, чрез непълно и забавено въвеждане на нужната за работата и информация. Тези проблеми започнаха да се отстраняват едва около осем месеца след въвеждането и.

Извършваха се инцидентни прехвърляния на щатове, което само по себе си не представлява реформа на съдебната карта.

3. Каква е оценката Ви за начина на вземане на решения в дейността на сега действащия ВСС , бихте ли променили и какво точно в този процес?

Понастоящем ВСС взема решенията си след дебат с обикновено мнозинство при явно гласуване без възможност за гласуване въздържал се. Проблем при вземането на решения е създалата се атмосфера на конфронтация, която макар и в основата си да има защитата на принципни позиции, с времето неминуемо придобива и междуличностен оттенък. Необходимо е да се създаде обстановка на вземане на решенията при спазване на принципите и нормите на закона без да се допуска безцелно личностно противопоставяне. Що се отнася до самия начин на гласуване, то той е идентичен с начина, по който колективните състави на съдиите вземат решения - явно за членовете на състава без възможност за гласуване въздържал се.

4. Какво е необходимо да се промени и ако бъдете избрани какви действия ще предприемете за това в следните области от дейността на следващия ВСС

-защита на независимостта на съдебната власт и на нейния авторитет;

Посочил съм и в концепцията си, че е необходимо да се провеждат системни обучения на магистратите по отстояване на независимостта им, като същите следва да се осъществяват от чуждестранни лектори от страни с доказани постижения в тази област. Също така е нужно да се засили контрола в процедурата по придобиване статут на несменяемост вкл. и чрез въвеждане на психологическа оценка на магистрата за податливост на натиск.

-осигуряване на прозрачно и предвидимо кадрово развитие на съдиите;

Считам, че към момента, дори и след последните промени в ЗСВ, съществуват множество предпоставки за проява на умишлен или неволен субективизъм при осъществяване на кадровото развитие на съдиите. Макар провеждането на конкурсите в тази насока да бе възложено на комисии стоящи извън състава на ВСС практиката доказва, че в много от случаите конкурсните резултати

съответстваха на предварителните очаквания без да отговарят на колективната оценка на колегите за качествата на спечелилия кандидат, като това буди множество съмнения. Налага се извода, че следва да се търсят способности за свеждане до поносим минимум на възможността за субективизъм при кадровото развитие на магистратите. Намалването на субективизма при кариерното израстване би могло да се постигне, като се въведат обективни, видими за всички критерии-стаж, брой разгледани дела, ранг, качество на съдебните актове и липса или наличие на дисциплинарни наказания.

- избор на председатели на съдилища и техни заместници;

Считам, че ВСС следва да се придържа стриктно към нормата на ЗСВ чл.169 от ЗСВ и да се съобразява с мнението на колектива, като единствената предпоставка за излизане извън волята на общите събрания при избора на председатели на съдилища следва да е наличието на дълбоки съмнения за етичните качества на съответния магистрат или отсъствието на друг кандидат при проведени две последователни конкурсни процедури. Засилването на контрола върху етичните качества на кандидатите за административни ръководители се налага особено в по-малките по численост съдилища, тъй като там е възможно избора на общите събрания на съдиите да е повлиян от обвързаности на местно ниво.

- дисциплинарна отговорност на съдиите;

Търсенето на дисциплинарна отговорност е механизъм, който предвид своята строгост и последствията за съответния съдия следва да бъде прилаган рядко, само при значителни нарушения на предварително определени ясни и трайни правила. Широкото търсене на дисциплинарна отговорност, създават състояние на страх и несигурност сред магистратите, а това на практика ги прави зависими.

- превенция на корупцията в органите на съдебната власт;

Превенцията на корупцията може да бъде подобрена чрез действия по ограничаване на предпоставките за възникване на същата, а именно задълбочени проверки на постъпващите сигнали за корупция и обобщаващи анализи на същите, като на базата на изводите от анализите да се предприемат необходимите мерки включително и чрез взаимодействие със законодателната власт за отпадане на установените пропуски в нормативната база.

- обезпечаване на условията на работа на съдиите и на техните осигурителни и трудови права;

През годините този въпрос винаги е бил свеждан единствено до обсъждане на възнагражденията и само в редки случаи, когато това е ставало действително нетърпимо, например както в СРС и СГС, се е поставял въпросът и за битовите условия на труд. Както съм посочил и в концепцията си необходимо да се създадат критерии за минимално допустимите битови условия, при които магистратите следва да упражняват професията си. Това включва определяне на параметри за минимална площ на работното място, осветеност с естествена светлина на същото и т.н. Следва да се има предвид, че нашият труд е основно мисловен, а това изисква определен комфорт при работа. Освен това наличието на минимални битови стандарти включително и по отношение на съдебните зали ще елиминира възможността съдиите да работят при условия които компрометират в очите на обществото правораздавателната дейност.

- реформа на съдебната карта;

Реформата на съдебната карта е това събитие, което е крайно належащо да се случи и е пряко обвързано с натовареността на съдилищата.

Тя среща съпротива, както външна така и вътрешна.

От външна страна съпротивата идва от общностите на населените места, в които се очаква да бъдат закрити съдилища, тъй като от местното население това се приема като предпоставка за допълнително западане на населените места. Освен това предвид размерите на възнагражденията за служителите в съдебната система и сравнително високата сигурност на тези доходи за тях възниква оправдан страх за бъдещите им финансова обезпеченост и трудова заетост. Тук следва да се отбележи обаче, че предвид ниската натовареност в тези съдилища посочените разходи за тяхната кадрова обезпеченост и битова поддръжка се явяват необосновани и прекомерни, като осезателната разлика в натовареността без такава да има във възнагражденията създава обосновано напрежение в системата.

Вътрешната съпротива е от страна на самите магистрати. Необходимостта от промяна на съдебната карта създава у редовите магистрати работещи в малко натоварените съдилища оправдано напрежение и притеснения, тъй като към момента за тях няма яснота и сигурност относно бъдещето им. Част от тези колеги трайно са се установили в малки населени места и съобразявайки се с моментните си възможности са се обвързали с допълнителни финансови ангажименти-кредити за задоволяване на нуждите им и т.н. Именно това подклажда съпротивата срещу промяната в съдебната карта у колегите.

За да се преодолеят описаните по-горе причини за съпротива е нужно на първо място, както съм посочил и в концепцията си ВСС, да промени становището си, че не се поемат пътните разноски на колеги живеещи в едно населено място, а работещи в друго. Нужно е да се определи в кои случаи и до какви разстояния ще се поемат пътните разноски на засегнатите от реформата магистрати. Освен това следва да се изготвят ясни критерии относно съществуването на „защитени“ съдилища, примерно в трудно достъпни райони, където зимата прави невъзможно или изключително трудно придвижването. Необходимо е също така да се проведе значително съкращаване на общата администрация на съдилищата.

5. Какви конкретно качества считате, че следва да притежават бъдещите председател на ВКС , председател на ВАС и главния прокурор, така че профилът им да съответства на изискванията на закона за заемането на съответната длъжност?

При настоящата нормативна уредба считам, че има общи качества на които следва да отговарят и тримата посочени ръководители, но има и такива които са специфични само за ръководителите на двете върховни съдилища и само за главния прокурор.

Общите критерии са тези лицата да са способни да формират обективна оценка за състоянието на трите институции при отчитане на конкретни положителни и отрицателни страни в работата им с ясни виждания за запазване на първите и коригиране на вторите. Да са спечелили доверието на колективите при проведеното с тях събеседване, като в работата си до момента да са демонстрирали еднозначно готовност за диалог с колегите си и възприемане на изведени от тях сполучливи идеи за подобряване организация на работата им. Това трябва да са хора с ясни виждания по въпроса за отстояване на независимостта на съдебната

система, предпазването от корупционен натиск на колегите и за повишаване на квалификацията на магистратите. Считам, че при избора на тези лица от изключително значение следва да е направеното от тях до момента на заеманата длъжност, тъй като вече стореното има много по-голямо значение от обещанията облечени в общи фрази.

По отношение на председателите на двете върховни съдилища считам, че е нужно те да бъдат избирани от съответните колективи, като това трябва да са лица превърнали се в естествени лидери по силата на давания от тях пример в работата, ползващи се с доверието на колегите си и имащи поне няколкогодишен стаж в съответния съд.

Що се отнася до фигурата на главния прокурор, тук считам, че необходимо да се вземе предвид особеността на структурата на прокуратурата, която за разлика от съдилищата е централизирана и единна, а това означава, че в една или друга степен лицето избрано за нейн ръководител освен посочените общи качества следва да притежава в завишена степен самокритичност и самоконтрол и да е в състояние да подготви тази структура за децентрализация в един бъдещ момент.

6. Как бихте постъпили, ако стане невъзможно в следващия ВСС да осъществите концепцията, която сте защитили пред своите колеги-избиратели?

Предложената от мен концепция има програмен характер, тя съдържа идеи в различни насоки, като всяка от тях е с различен времеви хоризонт на изпълнение, поради което е на практика невъзможно в един конкретен момент да се окаже, че не е осъществена. Освен това са възможни различни причини, поради които някоя част от концепцията да не се изпълни - съпротива от останалите членове на съвета, приемане на друго по-добро от даденото от мен решение и т.н. Евентуалното ми избиране за член на ВСС би означавало, че една значителна част от съдиите в България споделят моите виждания и от момента на избирането ми това вече няма да е моя концепция, а тяхна, което на свой ред означава, че това са хората които ще определят как да постъпя при посочените във въпроса обстоятелства.